

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 4/1'2019

(видається з 1994 року)

ISSN 2409-1944

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних і юридичних наук

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2015 р. № 1328 (економічні науки). Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2016 р. № 820 (юридичні науки). Реєстраційне свідоцтво серії КВ № 21620-11520ПР від 12 жовтня 2015 р.

Рішення Аудиторської палати України від 21.12.2017 № 353/10 (фахове видання з обліку та аудиту).

Журналу присвоєно міжнародний ідентифікаційний номер ISSN 2409-1944.

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Таврійським національним університетом ім. В.І. Вернадського та Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішнє і зовнішнє рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол № 8 від 16 квітня

2019 р.) та Вченою Радою Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського (Протокол № 9 від 18 квітня 2019 р.). Повний або частковий передрук матеріалів журналу допускається лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 25.04.2019

Формат 60/84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

Е-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua

Суб'єкт видавничої справи

© "Аналітик", 2019
© "Економіка. Фінанси. Право",
2019

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес центр"

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ECONOMICS FINANCES LAW

MONTHLY INFORMATIONAL AND ANALYTICAL JOURNAL

№ 4/1'2019

(issued from 1994)

ISSN 2409-1944

Journal is included in the list of scientific professional editions of Ukraine, which can be published results of dissertations for the degree of doctor and candidate (PhD).

Order of Ministry of Education and Science of Ukraine of 21 December 2015 № 1328 (economic sciences). Order of Ministry of Education and Science of Ukraine on July 11, 2016 № 820 (legal sciences). Order of Audit Chamber of Ukraine on 21 December 2017 № 353/10 (accounting and audit).

Certificate of registration of a series of KV № 21620-11520PR dated October 12 2015.

The journal has been assigned an International Identification Number ISSN 2409-1944.

Founders:

Audit firm "Analitik" jointly with Tavrian National University after V.I. Vernadskyi and the National Academy of Internal Affairs of Ukraine

Articles must pass

selection, internal and external review

Recommended for publication and dissemination through the Internet by the Academic Council of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine (Protocol № 8 dated April 16, 2019) and the Academic Council of the Tavrian National University after V.I. Vernadskyi (Protocol № 9 dated April 18, 2019). Full or partial reprint of the

materials of the journal is allowed only with the consent of the editorial office.

The authors are responsible for the selection and presentation of the facts. The content and authenticity of the advertisement is the responsibility of the advertiser.

Signed for print 25.04.2019

Format 60/84/8

Publication – 250 copies

Address of the editorial office: 01001, Kyiv,

Khreshchatyk str., 44

Phones: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Fax: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Web: www.efp.in.ua

*The subject of
publishing*

© "Analitik", 2019
© "Economics. Finances. Law",
2019

Typography: LLC "International Business
Center"

Керівник редакційної колегії з економічних наук:

Бутинець Тетяна Анатоліївна, д.е.н., професор, головний науковий співробітник Наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Бондар Валерій Петрович, д.е.н., керуючий партнер аудиторської фірми "HLB UKRAINE", член Ради Аудиторської палати України, член ФІБАУ

Величко Олена Георгіївна, радник першого віце-прем'єра міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України

Вініченко Ігор Іванович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Даций Олександр Іванович, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної Академії управління персоналом (МАУП), Заслужений працівник освіти України

Іванюта Василь Фалімонович, д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі

Клименюк Микола Миколайович, д.е.н., професор, завідувач кафедрою менеджменту та міжнародних економічних відносин Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського

Левченко Валентина Петрівна, д.е.н., член Ради нагляду за аудиторською діяльністю Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, директор ВПГО «Спілка аудиторів України»

Манцевич Юрій Миколайович, д.е.н., доцент, вчений секретар Державного підприємства «Науково-дослідний і проектний інститут містобудування»

Невелес Олександр Михайлович, д.е.н., доцент

Потішняк Олена Миколаївна, д.е.н., доцент, професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківського національного технічного університету сільськогосподарства імені Петра Василенка

Прухівський Володимир Геннадійович, д.е.н., професор, перший проректор Запорізького національного технічного університету

Редько Олександр Юрійович, д.е.н., перший проректор з науково-педагогічної роботи, професор, академік НАСОНА

Сук Петро Леонідович, д.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Ткаченко Сергій Анатолійович, д.е.н., доцент, в.о. ректора Вищого навчального закладу "Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»"

Царенко Оксана Вячеславівна, д.е.н., професор, завідувач кафедрою обліку та аудиту, Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського

Керівник редакційної колегії з правових наук:

Константинов Сергій Федорович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративної діяльності НАВС

Члени редакційної колегії з правових наук:

Бичкова Світлана Сергіївна, д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ, полковник поліції

Василинчук Віктор Іванович, д.ю.н., професор, професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України, полковник поліції

Глушков Валерій Олександрович, д.ю.н., професор, Київський кооперативний інститут бізнесу і права, економіко-правовий коледж, кафедра права

Дзюжа Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, головний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України

Клименко Олена Вікторівна, д.н.держ.упр., к.ю.н., доцент, завідувач кафедрою конституційного і міжнародного права Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського

Копан Олексій Володимирович, д.ю.н., професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування навчально-наукового інституту № 1

Луць Володимир Васильович, д.ю.н., професор, член відділу цивільно-правових наук Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України

Озерський Ігор Володимирович, д.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного та кримінального права і процесу Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Фрицький Юрій Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін, Інститут права та суспільних відносин Університету "Україна". Заслужений юрист України.

Шеф-редактор:

Головач Володимир Володимирович, к.ю.н., голова правління Аудиторської фірми "Аналітик", Заслужений юрист України

Технічний редактор: Куцяк Олександр Анатолійович

Випусковий редактор: Туманян Анна Оганесівна

Head of the Editorial Board of Economic Sciences:

Butynets Tetiana Anatoliivna, Dr. Economics, Professor, Chief Scientist of the Scientific Laboratory for Criminal Police of the Educational and Scientific Institute № 1 of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv

Members of the editorial board of Economic Sciences:

Bondar Valerii Petrovych, Dr. Economics, managing partner of the audit firm "HLB UKRAINE", member of the Board of the Audit Chamber of Ukraine, member of the Ukrainian Federation of Professional Accountants and Auditors

Velychko Olena Heorhiivna, Advisor to the First Vice Prime Minister of Ukraine - Minister of Economic Development and Trade of Ukraine

Vinichenko Ihor Ivanovych, Dr. Economics, Professor, Head of the Economic Theory and Economics of Rural Economy Department of the Dnipro State Agrarian and Economic University

Datsii Olexsandr Ivanovych, Dr. Economics, Professor, Head of the of Finance, Banking and Insurance Department of the Interregional Academy of Personnel Management (IAPM), Honored Worker of Education of Ukraine

Ivaniuta Vasyi Falymonovych, Dr. Economics, Associate Professor, Professor of the Management Department, Poltava University of Economics and Trade

Klymeniuk Mykola Mykolaiovych, Dr. Economics, Professor, Head of the Management and International Economic Relations Department of Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Nature Management of the Taurian National University after V.I. Vernadskyi

Levchenko Valentyna Petrivna, Dr. Economics, member of the Supervisory Board for audit activity of the Authority public oversight for audit activity, Director of the All-Ukrainian Professional Non-Governmental Organization "Union of Auditors of Ukraine"

Mantsevych Yurii Mykolaiovych, Dr. Economics, Associate Professor, Scientific Secretary of the State Enterprise "Research and Design Institute of Urban Development"

Neveliev Olexsandr Mykhailovych, Dr. Economics, Associate Professor

Potyshniak Olena Mykolaivna, Dr. Economics, Associate Professor, Professor of the Production, Business and Management Department of the Kharkiv National Technical University of Agriculture after Petro Vasylenko

Prushkivskiy Volodymyr Hennadiiovych, Dr. Economics, Professor, First Vice-Rector of the Zaporizhia National Technical University

Redko Olexsandr Yuriiiovych, Dr. Economics, First Vice-Rector for the scientific and pedagogical work, Professor, Academician of National Academy of Statistics, Accounting and Audit

Suk Petro Leonidovych, Dr. Economics, Associate Professor, Professor of the Accounting and Taxation Department of Separated Division of the National University of Bioresources and Natural Resources of Ukraine "Nizhyn Agrotechnical Institute"

Tkachenko Serhii Anatoliiovych, Dr. Economics, Associate Professor, acting Rector of the Higher Educational Institution "International Technology University "Mykolaiv Polytechnic""

Tsarenko Oksana Viacheslavivna, Dr. Economics, Professor, Head of the Accounting and Audit Department of Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Nature Management of the Taurian National University after V.I. Vernadskyi

Head of the Editorial Board of Law Sciences:

Konstantinov Serhii Fedorovych, Dr. Law, Professor, Head of the Administrative Activity Department of the National Academy of Internal Affairs

Members of the editorial board of Law Sciences:

Bychkova Svitlana Serhiivna, Dr. Law, Professor, Head of the Civil Law and Process Department of the National Academy of Internal Affairs, Colonel of the Police

Vasylynychuk Viktor Ivanovych, Dr. Law, Professor, Professor of the Operational and Investigating Department of the National Academy of Internal Affairs, Honored Lawyer of Ukraine, Colonel of the Police

Hlushkov Valerii Olexsandrovych, Dr. Law, Professor, Kyiv Cooperative Institute of Business and Law, Economics and Law College, Law Department

Dzhuza Olexsandr Mykolaiovych, Dr. Law, Professor, Chief Scientist of the Research and Development work organization Department of the National Academy of Internal Affairs, Honored Lawyer of Ukraine

Klymenko Olena Viktorivna, Dr. Public Administration, PhD Law, Associate Professor, Head of the Constitutional and International Law Department of the Taurian National University after V.I. Vernadskyi

Kopan Olexsii Volodymyrovych, Dr. Law, Professor, Lead Researcher of the Pre-trial Investigation Problems Scientific Laboratory of the Educational-Scientific Institute № 1

Luts Volodymyr Vasylovych, Dr. Law, Professor, member of the Civil Law Sciences Department of the Private Law and Entrepreneurship Research Institute after Academician F.H. Burchak of National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine

Ozerskyi Ihor Volodymyrovych, Dr. Law, Associate Professor, Professor of the Civil and Criminal Law and Process Department of Black Sea National University after Petro Mohyla

Frytskyi Yurii Olehovych, Dr. Law, Professor, Head of the Constitutional, Administrative Law and Social and Humanitarian disciplines Department, Law and Public Relations Institute of the "Ukraine" University, Honored Lawyer of Ukraine

Chief Editor

Holovach Volodymyr Volodymyrovych, PhD Law, Head of the Board of the Audit Firm "Analitik", Honored Lawyer of Ukraine

Technical editor: Kutsiak Olexsandr Anatoliiovych

Issue Editor: Tumanian Anna Ohanesivna

ЗМІСТ

<i>О.О. ГУЦАЛЕНКО, М.М. ПАВЛЮК.</i> Сучасні тенденції розвитку тваринництва в Україні	6
<i>В.І. БОРЩ, Т.О. КРУСІР.</i> Інновації у ресторанному бізнесі	10
<i>І.О. БАШИНСЬКА, С.Л. ТРУХАЧОВА.</i> The impact of current trends in the global industry on the stuff of the enterprise	13
<i>О.А. БАРАНІВСЬКИЙ.</i> Стратегічні напрями розвитку транспортної системи України у контексті реалізації національної транспортної стратегії	16
<i>Т.В. АВЕРІХІНА, М.Ю. ЄГОРОВ.</i> Проблема оцінки інтелектуальних активів вищих навчальних закладів в Україні	21
<i>О.В. КРУХМАЛЬ, В.О. ГАВРИЛЕНКО.</i> Дослідження присутності іноземного капіталу в банківській системі України	24
<i>І.О. ПАВЛЮК.</i> Чинники, що впливають на прибуток сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах	30
<i>І.Ю. ШЕВЧЕНКО.</i> Гармонізаційна модель формування державної стратегії розвитку автомобілебудування	34
<i>І.І. СУХОВЕТРУК.</i> Визначення поняття «реальний сектор економіки» та підходи стосовно розуміння суті фінансового потенціалу реального сектору економіки регіону	39
<i>Г.С. ГУРІНА.</i> Стратегічні напрями розвитку експортного потенціалу авіаційного комплексу при зміні економічного та політичного вектору	43
<i>Є.І. САДОВЕНКО.</i> Місце вторинного ринку у структурі ринку цінних паперів	46

CONTENTS

<i>O.O. HUTSALENKO, M.M. PAVLIUK.</i> Modern trends for development of animal in Ukraine	6
<i>V.I. BORSHCH, T.O. KRUSIR.</i> Innovations in the restaurant business	10
<i>I.O. BASHYNSKA, S.L. TRUKHACHOVA.</i> The impact of current trends in the global industry on the stuff of the enterprise	13
<i>O.A. BARANIVSKYI.</i> Strategic directions for development of the Ukraine's transport system in the context of implementation of the national transport strategy	16
<i>T.V. AVERIKHINA, M.Y. YEHOROV.</i> The problem of intellectual assets assessment for higher educational institutions in Ukraine	21
<i>O.V. KRUKHMAL, V.O. HAVRYLENKO.</i> Investigation of attribution of foreign capital in the banking system of Ukraine	24
<i>I.O. PAVLIUK.</i> Factors affecting the profit of agricultural enterprises in modern conditions	30
<i>I.Y. SHEVCHENKO.</i> Harmonization model for the formation of the state strategy of the automotive industry development	34
<i>I.I. SUKHOVETRUK.</i> Definition of the concept «real sector of the economy» and approaches to defining the financial potential in the real sector of economy of the region	39
<i>H.S. HURINA.</i> Strategic directions of development of export potential of the aviation complex in change of economic and political vector	43
<i>Y.I. SADOVENKO.</i> Secondary market place in the securities market structure	46

ГУЦАЛЕНКО
Оксана Олександрівна

УДК 636.03

ПАВЛЮК
Микола Миколайович
nik.pavlyuk@ukr.net

к.е.н., доцент, завідувач
кафедри, Вінницький
національний аграрний
університет

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ**

**MODERN TRENDS FOR DEVELOPMENT
OF ANIMAL IN UKRAINE**

аспірант, Вінницький
національний аграрний
університет

HUTSALENKO Oksana Oleksandrivna – PhD in Economics, Associate Professor, Head of department, Vinnytsia National Agrarian University

PAVLIUK Mykola Mykolaiovych – postgraduate student, Vinnytsia National Agrarian University

Розвиток тваринництва в Україні останніми десятиріччями характеризується значним зменшенням величини поголів'я тварин, скороченням площ під кормовими культурами, спадом обсягів виробництва тваринницької продукції, структурними зрушеннями в організації, розміщенні та спеціалізації тваринницьких галузей. У статті розглянуто сучасні тенденції розвитку та стан галузі тваринництва в Україні, досліджено динаміку економічних показників, та запропоновано заходи стосовно підвищення економічної ефективності галузі на перспективу. Узагальнено основні підходи до вирішення проблем розвитку тваринництва. Визначено особливості та обсяги державної підтримки розвитку тваринництва. Обґрунтовано напрями вдосконалення механізму державної підтримки тваринницьких галузей.

* * *

Развитие животноводства в Украине в последние десятилетия характеризуется значительным уменьшением величины поголовья животных, сокращением площадей под кормовыми культурами, спадом объемов производства животноводческой продукции, структурными сдвигами в организации, размещении и специализации животноводческих отраслей. В статье рассмотрены современные тенденции развития и состояние отрасли животноводства в Украине, исследована динамика экономических показателей, и предложены меры по повышению экономической эффективности отрасли на перспективу. Обобщены основные подходы к решению проблем развития животноводства. Определены особенности и объемы государственной поддержки развития животноводства. Обоснованы направления совершенствования механизма государственной поддержки животноводческих отраслей.

* * *

An undeniable fact is the importance of national food security and export potential of the country. The livestock sector, which provides consumers with valuable food products, plays an important role in this mission of the state. Therefore, the state of development of this branch of agriculture is relevant and belongs to the priorities of the state's agrarian policy. Livestock is considered as a strategically important branch in the general structure of agricultural production. State support for the development of the livestock sector will enable the population of the country to produce high-quality domestic produce. The article describes the main sub-sectors of animal husbandry in Ukraine, provides quantitative and qualitative indicators of their development, dynamics of changes in the field of animal husbandry, focusing on problematic issues.

The development of livestock farming in Ukraine in recent decades has been characterized by a significant decrease in the size of livestock, reduction of areas under fodder crops, declining volumes of livestock production, structural changes in the organization, placement and specialization of livestock industries.

The article deals with current trends in the development and state of the livestock industry in Ukraine, the dynamics of economic indicators is investigated, and measures are proposed to increase the economic efficiency of the industry in the future. The main approaches to solving problems of livestock development are generalized. The features and volumes of state support for livestock development are determined. The directions of improvement of the mechanism of state support of livestock industries are substantiated.

The barriers that hinder successful development and functioning are identified livestock farming in Ukraine, and the main strategic ones are indicated the directions of development of the industry, on which it is necessary to orient their activity to agricultural enterprises to ensure profitability and long-term development.

Ключові слова: тваринництво; розвиток галузі; ринок продукції; конкурентоспроможність; продукція тваринництва

Ключевые слова: животноводство; развитие отрасли; рынок продукции; конкурентоспособность; продукция животноводства

Keywords: animal husbandry; industry development; product market; competitiveness; livestock products

ВСТУП

Тваринництво є важливою галуззю національної економіки, яка забезпечує населення продуктами харчування, переробну промисловість – сировиною, а також сприяє створенню необхідних державних резервів тваринницької продукції, інтенсивному використанню земельних ресурсів.

Проте фактичний стан галузі нині не відповідає її потенційним можливостям і потребує додаткової уваги з боку держави.

Однак, незважаючи на певні позитивні зрушення, у тваринництві існує також низка проблем, які потребують вирішення. Це і недостатня кормова база, і здебільшого низька якість продукції, і відсутність стабільності у державній підтримці сільгоспвиробників, непрогнозована цінова політика, нерозвинений експортний потенціал, і, як наслідок, відсутність ринків збуту тощо. Усе це негативно позначається на галузі і, зокрема, на можливості залучення інвестицій.

У сьогоденні умовах невизначеності, розвитку соціально-економічних диспропорцій, політичної та

економічної кризи в Україні, яка розпочалася у 2013 р., а також військового конфлікту у нашій країні назріла потреба в упорядкуванні, визначенні, конкретизації ідей теорії та практики стосовно розвитку галузі тваринництва та інвестиційної привабливості для інвестора.

Проблемі розвитку тваринництва в Україні та ефективності функціонування галузі присвячені наукові дослідження вітчизняних вчених: С.П. Азізова, В.Г. Андрійчука, В.І. Аранчій, В.І. Бойка, О.М. Бородіної, М.В. Зубця, С.М. Кваші, О.В. Мазуренка, П.Т. Саблука, О. М. Шпичака та інших.

Проте, незважаючи на наявність значної кількості наукових праць у даному напрямку, а також враховуючи специфічність галузі та кризову ситуацію, у якій вона знаходиться сьогодні, питання становлення і розвитку тваринницької галузі не втрачають своєї актуальності.

МЕТА РОБОТИ

Метою статті є аналіз сучасного стану тваринництва як стратегічно важливої галузі у загальній структурі сільськогосподарського виробництва та обґрунтування потреби у державній підтримці її розвитку.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ході дослідження були використані наступні методи: табличний, статистичний, метод наукової абстракції.

РЕЗУЛЬТАТИ

До складу тваринництва України входить скотарство, свинарство, птахівництво, вівчарство та менш поширені кролеводство, рибицтво, бджільництво, звірівництво та інші. Скотарство як найбільш складна і надзвичайно важлива галузь сільського господарства є найважливішим індикатором стану тваринницької галузі [5, с. 19].

Вона ґрунтується на розведенні великої рогатої худоби. У галузі зосереджено 65 % умовного продуктивного поголів'я худоби. Головна її продукція – м'ясо і молоко. Залежно від того визначають такі напрями спеціалізації скотарства: молочний, молочно-м'ясний, м'ясний і м'ясомолочний [4]. В Україні найпоширенішими є червона степова, чорно-ряба та сментальська породи великої рогатої худоби. В окремих областях і районах поширені лебединська, бура карпатська, червона поліська, українська білоголова породи.

Так, протягом останніх років поголів'я ВРХ ско-

ротилося майже у 7 разів, у тому числі корів у 4 рази (табл. 1). Якщо аналізувати виробництво м'яса, то з даних державної статистичної служби ми можемо побачити, що воно зменшилось майже у 5,5 разів, а виробництво молока зменшилось фактично у 2 рази з початку незалежності нашої країни. Але якщо брати до уваги аналіз скотарства за останні роки, то падіння відбувається у незначній кількості протягом року, в діапазоні 3-10 %. Однією з ефективних галузей тваринництва є свинарство. Воно забезпечує населення цінними продуктами харчування, такими, як м'ясо, сало.

Галузь свинарства виділяється високим забійним виходом: у молодняка він становить 70-75 %, у дорослих тварин – 80-85 %. Свиняче м'ясо відрізняється великим вмістом повноцінного і легкозасвоюваного білка і незамінних амінокислот. Перетравність свинячого м'яса в організмі людини становить 90-95 %, а свинячого жиру – 97-98 %. За калорійністю свинина значно перевершує яловичину і баранину. У 1 кг свинини середньої якості міститься близько 2500 калорій, а в 1 кг яловичини – тільки 1500 калорій [1, с. 12].

Для свиней характерні скороспілість та багатоплідність, які дають можливість за короткий період отримати від них значно більше м'яса, ніж від інших видів сільськогосподарських тварин. Тому не випадково свинарство вважають галуззю великих можливостей.

В Україні на 1 січня 2018 р. налічувалося 6109,9 тис. гол. свиней (рис. 1). Не оминула криза і свинарство. Якщо порівнювати поголів'я свиней від 1991 р. і до 2018 р. то кількість поголів'я зменшилося у своїй кількості в 3,2 рази. Якщо аналізувати дані за останні роки, то поголів'я зменшується з кожним роком у середньому на 10 %. Як наслідок, об'єми виробленого м'яса впали фактично у 2 рази за період з 1991-2018 рр.: з 1576,3 тис. т. до 735,9 тис. т. відповідно.

Провідні позиції у галузі тваринництва на сьогодні займає птахівництво. Народного господарського значення птахівництва визначається його можливістю постачати цінні продукти харчування – яйця і м'ясо, які характеризуються високою поживністю, відмінними дієтичними і смаковими якостями. Побічну продукцію птиці ефективно використовують у народному господарстві. Так, пух і пір'я є цінною сировиною для легкої промисловості. В Україні вирощують курей, індичок, качок, гусей, цесарок, перепілок та ін.

Таблиця 1

Динаміка розвитку скотарства за період 1991-2018 рр.

[побудовано за даними збірника «Тваринництво України», 2018 р.]

Роки	1991 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2018 р. до 1991 р.
ВРХ усього тис. гол	24623,4	3884,0	3750,3	3682,3	3530,8	Зменшення у 6,97 рази
У т.ч. корів, тис. голів	8378,2	2443,0	2166,5	2108,9	2017,8	Зменшення у 4,15 рази
Виробництво м'яса, тис. т.	1985,4	412,7	384,1	375,6	363,5	Зменшення у 5,46 рази
Виробництво молока, тис. т.	21123,4	11132,8	10615,1	10318,5	10280,5	Зменшення у 2,05 рази

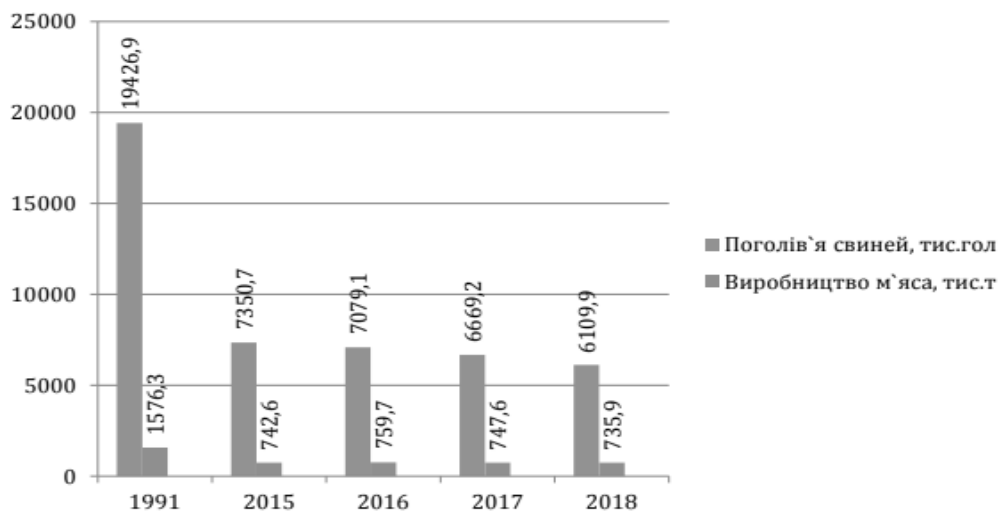

Рис. 1. Динаміка розвитку свинарства за період 1991-2018 рр.
[побудовано за даними збірника «Тваринництво України», 2018 р.]

Як свідчать дані табл. 2, загальна кількість птиці в Україні, починаючи з 1991 р. і закінчуючи 2018 р., зменшилась на 16,8 %. Але, якщо аналізувати дані останніх років, то кількість птиці в країні змінюється в межах 1-1,5 %. Прогрес у птахівництві багато в чому залежить від селекційної роботи, спрямованої на створення і вдосконалення існуючих порід, ліній і кросів птиці. Велике значення мають також повноцінна і зба-

лансована годівля, впровадження в галузь нових високо-ефективних і ресурсозберігальних технологій. Експерти вважають, що успіх у виробництві м'яса птиці на 40 % залежить від селекції, на 30 % – від технології і на 30 % – від годівлі. Таким чином, частка чинників середовища (система утримання, умови годівлі, параметри мікроклімату тощо) становить близько 60 %, а спадкових (порода, лінія, крос, стать) – 40 % [3].

Таблиця 2

Динаміка розвитку птахівництва за період 1991-2018 рр.
[побудовано за даними збірника «Тваринництво України», 2018 р.]

Роки	1991 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2018 р. до 1991 р. у %
Птиця тис. гол	246104,2	213335,2	203986,2	201668,1	204830,9	83,2
Виробництво м'яса, тис. т.	708,4	1164,7	11437,	1166,8	1184,1	167,2
Виробництво яєць, тис. т.	16286,7	19587,3	16782,9	15100,4	15505,8	95,2

Важливим фактором розташування птахівництва є орієнтація на споживача. Тому найвища концентрація поголів'я птиці спостерігається в приміських АПК. Висока концентрація спостерігається також у лісостепу і в степу, де птахівництво орієнтується на виробництво зерна (концентрованих кормів) [2, с. 224].

Сьогодні на ринку ситуація з виробництвом та реалізацією тваринницької продукції залишається досить складною. Невирішеною є проблема забезпечення м'ясом та м'ясними продуктами власного виробництва. Значно знизився рівень споживання цієї продукції у розрахунку на одну особу. У зіставленні з європейцем чи американцем, українець у середньому за рік споживає їх у 2 рази менше.

Але загальний потенціал споживчого попиту на сьогодні є значно більшим. Підвищення рівня вживання тваринницької продукції до рекомендованих Українським науково-дослідним інститутом харчування норм споживання основних продуктів дало б можливість підвищити сумарний обсяг споживчого попиту в декілька разів.

Зважаючи на ситуацію, що склалась у сільському господарстві та в тваринництві зокрема, НААН України

спільно з ННЦ «Інститут аграрної економіки» розробила проект стратегії розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. Стратегією передбачається доведення споживання продукції тваринництва на одну особу до науково обґрунтованого рівня: м'яса – до 91,0 кг у 2020 р. (при нормі споживання – 80 кг); молока – 375 кг відповідно (при нормі 380); яєць – до 300 шт. (при нормі 290 [6]). Проте, незважаючи на певні позитивні зрушення, в тваринництві існує також низка проблем, які потребують вирішення. Це і недостатня кормова база, і здебільшого низька якість продукції, і відсутність стабільності у державній підтримці сільгоспвиробників, непрогнозована цінова політика, нерозвинений експортний потенціал і, як наслідок, відсутність ринків збуту тощо. Усе це негативно позначається на галузі і на можливості залучення інвестицій зокрема. Частковому вирішенню зазначених проблем може сприяти створення і розвиток вертикально інтегрованих аграрних холдингів, які б організційно пов'язували усі етапи бізнесу від вирощування зернових культур, виготовлення комбікормів, відгодівлі тварин, переробки м'яса і молока до їх реалізації через власні збутові мережі. Іншими

напрямами, які потребують значної уваги і підтримки з боку держави, є відродження племінної справи і розвиток селекційних програм, сприяння створенню кооперативів у молочному скотарстві, посилення ветеринарно-санітарного контролю, розробка нових і сприяння дотриманню існуючих стандартів, обов'язкове виконання вимог яких забезпечило б надходження на ринок дійсно якісної і конкурентоспроможної продукції.

ВИСНОВКИ

Отже, до актуальних напрямів розвитку тваринництва належить збільшення виробництва продукції за рахунок підвищення рівня реалізації генетичної здібності тварин та збільшення поголів'я великої рогатої худоби, свиней та птиці. Необхідно відновити та розвивати племінну базу вітчизняного тваринництва і матеріально зацікавити племінні господарства вирощувати високоякісних тварин, з урахуванням сучасних методів його оцінки.

Незважаючи на неабиякий потенціал України в розвитку тваринництва, а саме: наявність сприятливих природно-кліматичних, земельних, трудових ресурсів тощо, ця галузь сільського господарства перебуває у досить важкому стані. В умовах світової кризи вітчизняне тваринництво потребує ще більш ефективного державного захисту.

Тому, на думку авторів, проаналізувавши ситуацію розвитку галузі тваринництва, можна зробити висновки про негативні тенденції в розвитку скотарства: скорочення поголів'я тварин, вагоме зниження продуктивності худоби, погіршення її якісного складу. Звичайно, ці обставини призвели до погіршення якості продукції ВРХ та зменшення об'ємів виробництва, а звідси і споживання цінних продуктів харчування. Тваринники при нерентабельному виді бізнесу розраховують на значну підтримку з боку держави. Але, як свідчить досвід досліджень, велика фінансова підтримка з боку держави не є гарантом успішності як у виробництві продукції ВРХ, так і тваринництва загалом.

Список використаних джерел

1. Волощук В.М. Стан і перспективи розвитку галузі свинарства. *Вісник аграрної науки*. 2014. № 2. С. 17- 20.
2. Дорогунцов С.І., Пітюренко Ю.І., Олійник Я.Б. Розміщення продуктивних сил України: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2000. С. 364.
3. Задорожній А.А., Туринський В.М. Тенденції розвитку племінного птахівництва. *Сучасне птахівництво*. 2012. № 2. С. 10-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sps_2012_2_4.
4. Месель-Веселяк В.Я., Мазуренко О.В. Розвиток м'ясо-

продуктового підкомплексу України. Київ: ННЦ ІАЕ, 2004. С. 198.

5. Пуцентайло П.Р. Особливості функціонування галузі м'ясного скотарства в умовах кризи. *Зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія "Люкс", 2010. № 2 (10). 446 с.

6. Стратегія розвитку сільського господарства України на період до 2020 року: Проект. Київ, 2012. URL: http://iae.faa.org.ua/images/iae/strateg_agro_print0.pdf.

7. Хомовий С.М. Основні тенденції розвитку виробництва і реалізації продукції тваринництва в Україні: зб. наук. праць за матер. Міжнародної науково-практичної конференції "Ринкова трансформація національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики". *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2010. № 99. С. 347-351.

8. Чернюк Л.Г. Трансформаційні процеси в економіці України та її регіонах: проблеми та перспективи. *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2011. № 1 (48). С. 252-256.

References

1. Voloshchuk V.M. Status and prospects of the pig industry. *Bulletin of Agrarian Science*. 2014. № 2. pp. 17-20 (in Ukrainian).
2. Dorohuntsov S.I., Pitiurenko Yu.I., Oliinyk Ya.B. Placement of productive forces of Ukraine: tutorial. Kyiv: KNEU, 2000. P. 364 (in Ukrainian).
3. Zadorozhnyi A.A., Turynskiy V.M. Trends in the development of breeding poultry. *Contemporary Poultry Farming*. 2012. № 2. pp. 10-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sps_2012_2_4 (in Ukrainian).
4. Mesel-Veseliak V.Ya., Mazurenko O.V. Development of the meat-stuff subcomplex of Ukraine. Kyiv: NSC IAE, 2004. P. 198 (in Ukrainian).
5. Putsenteilo P.R. Peculiarities of the Operation of the Meat Livestock Industry in the Conditions of the Crisis. *Collection of science works of the Tavria State Agrotechnological University (economical sciences)*. Melitopol: publishing house Melitopol typography "Liuks", 2010. № 2 (10). 446 p. (in Ukrainian).
6. Strategy of development of agriculture of Ukraine for the period up to 2020: Project. Kyiv, 2012. URL: http://iae.faa.org.ua/images/iae/strateg_agro_print0.pdf (in Ukrainian).
7. Khomovyi S.M. Main tendencies of development of production and sale of livestock products in Ukraine. *Collection of sciences works for materials of International scientific and practical conference "Market transformation of the national economy: achievement of the theory and problems of practice"*. *Bulletin of Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture. Series: Economic sciences*. 2010. № 99. pp. 347-351 (in Ukrainian).
8. Cherniuk L.H. Transformation processes in the economy of Ukraine and its regions: problems and perspectives. *Collection of scientific works of VNAU. Series: Economic Sciences*. 2011. № 1 (48). pp. 252-256 (in Ukrainian).